

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Horváth Andrea pártfogó ügyvéd (7400 Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky utca 7.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Bárdos Péter ügyvéd (1012 Budapest, Logodi utca 3. III/7.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2007. október 17. napján kelt 22.P.21.293/2004/94. számú ítélete ellen a felperes által 99. sorszámon előterjesztett és 102. sorszámon indokolt és az alperes által 100. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja.

Az elmaradt jövedelem és a gyógyszerköltségek járadékszerű megtérítése iránti keresetet teljes egészében elutasítja. Ennek folytán mellőzi az alperesnek 6.624.746 forint hátralékos és havi 127.197 forint jövőre esedékes járadék megfizetésére kötelezését és a 2.049.938 forint tőkemarasztalást 1.399.492 (egymillió-háromszázkilencvenkilencezer-négyszázkilencvenkettő) forintra és ennek az elsőfokú ítélet szerinti kamatára leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek további 2.047.400 (kettőmillió-negyvenhétezer-négyszáz) forintot és ennek 2003. november 1-től 2004. december 31-ig évi 11 %-os, 2005. január 1-től június 30-ig évi 9,5 %-os, 2005. július 1-től december 31-ig évi 7 %-os, 2006. január 1-től december 31-ig évi 6,25 %-os, 2007. január 1-től június 30-ig évi 8 %-os, 2007. július 1-től a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatát.

Fizessen meg további 2007. november 1-től a felperesnek háztartási kisegítés költségeként további havi 28.500 (huszonnyolcezer-ötszáz) forint járadékot.

Az alperes által a felperes pártfogó ügyvédjének fizetendő elsőfokú pártfogó ügyvédi díjat 100.000 (egyszázezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - a Somogy Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására - 75.000 (hetvenötezer) forint állam által előlegezett költséget.

Az ezen felüli fellebbezett részében az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 100.000 (egyszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes pártfogó ügyvédjének az államot terhelő - másodfokú eljárásban felmerült - díját 6.000 (hatezer) forintban állapítja meg. Felhívja a Pécsi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a pártfogó ügyvédi díjat - számla ellenében - a pártfogó ügyvédnek utalja ki.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes 1998. november 18-án - 36 éves korában - gépkocsi vezetőjeként közlekedési balesetet szenvedett, amikor XY horvát állampolgár figyelmen kívül hagyva a felperes irányjelzés szerinti balra kanyarodási szándékát, előzésbe kezdett és az általa vezetett járműszerelvénnyel a felperes által vezetett, már kanyarodó gépkocsinak ütközött. A baleset következtében a felperes súlyosan megsérült, bal oldali sorozat bordatörést, lapockatörést, különféle hámsérüléseket szenvedett. A bal felső végtagját a balesetet követően mozgatni nem tudta. A felperesnél a baleset következtében idült mellhártyagyulladás alakult ki, a többszörös gyulladásos folyamat mellhártya megvastagodást, ez pedig légzési nehézséget eredményezett. A baleset során a felperesnél gerincsérülés - az V. ágyéki csigolya csuszamlása - is kialakult. A felperes a balesetet megelőzően már állt pszichiátriai kezelés alatt, állapota azonban a balesetet megelőzően rendezett volt. A balesettel okozati összefüggésben a felperes pszichés egyensúlya felborult, súlyos depressziós állapot, poszttraumás stressz zavar és gyógyszerfüggőség alakult ki nála. A felperes balesettel okozati összefüggésben álló munkaképesség-csökkenése 67 %-os volt, amely 2002. december 9. napjára 100 %-ra rosszabbodott. Állapota végleges, abban javulás nem, időszakos rosszabbodás várható.

A felperes a baleset előtt X község jegyzőjeként dolgozott, munkaviszonya a baleset következtében szűnt meg, 2000. november 7. napjától rokkantnyugdíjas.

A felperes 2001. február 21. napján kártérítés megfizetése iránt keresetet terjesztett elő az alperessel - mint a Magyar Köztársaság területén külföldi telephelyű gépjármű üzemeltetésével okozott kárért helytállni tartozó nemzeti irodával szemben, amely keresetnek a X Megyei Bíróság a 2002. március 7. napján kelt P.20.802/2001/27. számú ítéletével részben helyt adott. A nem vagyoni kártérítés címén előterjesztett 6.000.000 forintos követelést 2.000.000 forint tekintetében találta megalapozottnak. A vagyoni kártérítés körében általános kártérítés formájában érvényesített 8.000.000 forint és járulékai megfizetése iránti keresetet - azzal, hogy az általános kártérítés megállapításának adott esetben nincs helye, mert a felperes által érvényesített kárigény több pontja további bizonyítással megállapítható lett volna - mérlegeléssel 1.246.000 forint és annak 2001. január 1-től járó kamatai, továbbá 2002. április 1-től kezdődően havi 50.000 forint (ezen belül havi 40.000 forintt jövedelempótló és havi 10.000 forint költségpótló) járadék megfizetése tekintetében alaposnak találta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az elsőfokú bíróság ítéletét a 2004. június 9. napján kelt Pf.III.25.506/2002/4. számú részítéletével a nem vagyoni kártérítés tekintetében részben megváltoztatta és ezen a címen az alperes marasztalását 3.500.000 forintra és kamataira felemelte. A vagyoni károkról hozott ítéleti rendelkezéseket a perköltségre is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A peres felek a fent írt elsőfokú ítélet meghozatalát követően, de az azt felülbíráló másodfokú részítélet meghozatala előtt peren kívül két megállapodást kötöttek, amelyek a Legfelsőbb Bíróság előtt nem voltak ismeretesek. Az egyik megállapodásban az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy keresetpótló járadék megváltása címén megfizet a felperesnek nettó 4.005.000 forintot, míg a másikban azt vállalta, hogy tőkésített költségpótló járadék megváltása címén megfizet a felperesnek nettó 1.485.000 forintot. A megállapodásban a felperes kijelentette, hogy a fenti összegek kifizetésével az alperes a jelen ügyből folyó mindennemű kárrendezési kötelezettségének eleget tesz, a felek a megállapodásba foglalt nyilatkozatukkal a megállapodás megtámadásának jogáról, a kárüggyel kapcsolatos minden vagyoni és jogi követelésről lemondtak. A megállapodások alapján az alperes az abban foglalt összegeket a felperes részére átutalta.

A felperes a megismételt eljárásban módosított keresetében az alperessel kötött két megállapodást tévedés címén megtámadta és kérte azok érvénytelenségének megállapítását. Állította, hogy a megállapodásokat abban a téves feltevésben kötötte meg, hogy 67 %-os munkaképesség-csökkenése véglegesnek tekinthető. Nem vitatta a megállapodások alapján az alperes teljesítését, a már teljesített összegeken felül a vagyoni kártérítés körében az alábbi jogcímeneken támasztott igényt az alperessel szemben:

1999. december 1. napjától elsődlegesen havi nettó 243.170 forint, másodlagosan havi nettó 164.507 forint jövedelempótló járadék lejárt és folyamatos összege, továbbá havi 4.000 forint ételmezési hozzájárulás, havi 6.133 forint ruházati költségtérítés, évi 120.000 forint jutalom és a 2002-2004. évekre járó évi 387.000 forint 13. havi illetmény megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Munkaidőn túli rendszeres jövedelem pótlása címén járadék formájában 1999. december 1-től havi 50.000 forint lejárt és folyamatos összeg megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Kondicionáló gép vásárlása címén 720.600 forintot igényelt.

Kórházi ellátásával kapcsolatos költségek címén összesen 1.105.022 forint tekintetében kérte az alperes marasztalását. Ezen belül 428.000 forintot hálapénz, 209.002 forint házastársa látogatásainak költségei, 57.720 forintot szülei látogatásának költségei, 186.800 forintot telefonköltség, 233.500 forintot feljavító ételmezés költsége címén kért megtéríteni.

1999. december 1. napjától járadék formájában havi 10.000 forint lejárt és folyamatos gyógyszerköltség, 1999. december 30. napjától havi 62.000 forint lejárt és folyamatos otthonápolási és háztartási kisegítő költsége címén is kérte az alperes marasztalását. Gépkocsi vásárlási támogatás címén 2.500.000 forintot, gépkocsi fenntartása címén az ítélethozatal időpontjától havi 20.000 forint költségtérítést követelt az alperestől.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a kereset elutasítására irányult a felek között létrejött megállapodások tartalmára és annak teljesítésére figyelemmel. Hivatkozott arra, hogy a felperes a szerződés megtámadásának jogáról a megállapodásokban lemondott, a szerződések tévedés címén való megtámadása egyébként is alaptalan, hiszen a felperes egészségi állapotának rosszabbodása a megállapodások megkötését követően állt be. Másodlagosan a felperes jövedelempótló járadékigényét havi 40.000 forint erejéig elismerte, a kondicionáló gép beszerzésének költsége körében arra hivatkozott, hogy a felperes követelése eltúlzott, ennek költségét az orvosilag indokolt körben és szükséges mértékben fogadta el. A felperes által érvényesített telefonköltségek számlával igazolt részében, a feljavító ételmezés és a hozzátartozók látogatási költsége iránti igényt szakértői bizonyítással igazolt körben tartotta elfogadhatónak. A háztartási kisegítés költségei fejében érvényesített követelést eltúlzottnak tartotta, közlekedési többletköltség címén havonta 10.000 forintot ismert el, ezt meghaladóan a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül nettó 6.624.746 forint jövedelempótló járadékkülönbözetet és annak 1999. december 1-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatát, továbbá 2007. november 1-től havi nettó 127.197 forint jövedelempótló kártérítési járadékot. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 960.000 forint lejárt közlekedési többletköltséget és 2007. november 1-től folyamatosan havi 20.000 forintos költségpótló járadékot. Az egyéb jogcímenek előterjesztett felperesi követelést összesen 2.049.938 forintban és

annak 1999. november 18-tól a kifizetésig járó késedelmi kamatai tekintetében találta megalapozottnak.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes pártfogó ügyvédjének 480.000 forint pártfogó ügyvédi díjat, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és úgy rendelkezett, hogy az állam által előlegezett költséget és illetéket az állam viseli.

A peres felek között létrejött és a felperes jogi képviselője által 2002. június 3-án ellenjegyzett megállapodások tekintetében megállapította, hogy azok érvénytelenek, mert a felperes a megállapodások megkötésekor a Ptk.17.§-ának (1) bekezdése szerinti gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelen állapotban volt. Kifejtette azt is, hogy ennek hiányában, a felperes megtámadása folytán is érvénytelenek a megállapodások, hiszen a szerződés megtámadásának jogáról való lemondás jogszerűen nem foglalható magába a szerződésbe, és a szerződést kötő felek a Ptk.210.§-ának (3) bekezdésében írtak szerint abban a közös téves feltevésben voltak, hogy a felperes munkaképesség-csökkenése véglegesen 67 %-os, ezért a szerződést bármelyik szerződő fél megtámadhatta. Úgy ítélte meg, hogy mindazokat a meg nem térített károkat, amelyek a baleset óta felmerültek, a felperes az alperessel szemben továbbra is érvényesítheti.

Ennek folytán a felperes jövedelempótló járadékra vonatkozó kereseti kérelmét a baleseti járadék felemelésére irányuló igényként bírálta el. E körben a felperes által elérhető jegyzői jövedelemnél a 3000-nél kevesebb lélekszámú települések jegyzői illetményéből indult ki és a perben beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény adatai alapján határozta meg a jövedelempótló járadék lejárt és folyamatos összegét, az alperes által már teljesített összeg figyelembe vételével. A 13. havi illetmény, az étkezési utalvány és a ruházati költségtérítés tekintetében a keresetet elutasította, megállapítva, hogy azok feltétele a közszolgálati jogviszony fennállása, illetőleg a tényleges munkavégzés, amely a baleset következtében a felperesnél nem áll fenn. Ugyancsak elutasította a jutalom vonatkozásában a keresetet arra utalva, hogy az jogi úton nem kikényszeríthető juttatásnak minősül. Alaptalannak találta a keresetet a munkaidőn túli rendszeres jövedelem elmaradása miatt érvényesített jövedelempótló járadék tekintetében, arra hivatkozással, hogy a perben a felperes adóbevallással és egyéb okirattal nem igazolta egyéb jogviszonyból származó jövedelmet. Kifejtette, hogy a bíróság nem legalizálhat olyan bevételt, amely után a felperes adót nem fizetett. A kondicionáló gép vásárlása körében a perben beszerzett árajánlat és orvos szakértői vélemény alapján 429.120 forint erejéig adott helyt a keresetnek. A kórházi ellátással kapcsolatos költségek vonatkozásában a hálapénz jogcímén előterjesztett keresetet elutasította, a feljavító ételmezési többletköltség körében a perben beszerzett gazdasági szakértői vélemény alapján határozta meg az ezen a címen térítendő költséget. Ugyancsak a gazdasági szakértői vélemény alapján találta részben megalapozottnak a látogatás költségeit. A telefonköltség vonatkozásában előterjesztett kereseti követelést bizonyítottság hiányában elutasította. A perben beszerzett gyógyszerész szakértői vélemény alapján 656.446 forintban állapította meg a felperes igazolt gyógyszer többletköltségét, otthoni ápolás és háztartási kisegítés címén a gazdasági szakértői vélemény és orvosszakértői vélemény

megállapításai alapján 480.000 forint tekintetében találta alaposnak a keresetet. Elutasította a gépkocsi vásárlási költség jogcímén előterjesztett követelést, helyt adott viszont a keresetnek a lejárt közlekedési többletköltségek tekintetében havi 10.000 forint járadék tekintetében, míg a jövőre nézve havi 20.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezett. A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a keresetvesztesség, az élelmezési hozzájárulás, a ruházati költségértítés, a jutalom, a munkaviszonyon kívüli elmaradt jövedelem pótlása, a gépkocsi vételára, a hálapénz, a telefonköltség és az otthoni ápolás és háztartási kisegítés tekintetében az alperes kereset szerinti marasztalását kérte.

Az alperes a felek között létrejött megállapodásokra tekintettel a keresetvesztesség megtérítésére irányuló kereset, a gyógyszerköltség pótlása, a közlekedési költség pótlása és az ápolási költség körében a kereset elutasítását kérte, másodlagosan a közlekedési költségek pótlása tekintetében a folyamatos összeget havi 10.000 forintra kérte leszállítani. A kondicionáló gép tekintetében az elsőfokú bíróság által megállapított összeget nem vitatta, marasztalását azonban a számla bemutatásától kérte függővé tenni. A pervesztesség-pernyertesség arányára figyelemmel kérte az elsőfokú bíróság által megállapított pártfogó ügyvédi díj leszállítását, illetve a felperes perköltség fizetésére kötelezését.

A fellebbezések részben, az alábbiak szerint alaposak:

Az elsőfokú ítélet szerinti tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás adatai alapján a következőkkel egészíti ki:

A X Megyei Bíróság 2002. március 7-én kelt P.20.802/2001/27. számú ítéletének meghozatalát követően - a másodfokú elbírálás bevétele nélkül - az alperes kifizette a felperesnek a keresetvesztességnek a nem jogerős ítélet szerinti hátralékos összegét és megkezdte havi 40.000 forint összegű jövedelempótló kártérítés, valamint havi 10.000 forint összegű gyógyszerköltség járadékszerű kifizetését. Az alperes azzal értesítette 2002. május 27-én kelt levélben a felperest képviselő dr. XY ügyvédet, hogy a felperes személyesen, telefonon kérte járadékának egy összegben történő megváltását. Tájékoztatta az ügyvédet, hogy a járadékok egy összegű megváltására lehetőség van, és az alperes ezzel kapcsolatos szerződési ajánlatát két-két - az alperes által aláírt - szerződésbe foglalva megküldte azzal, hogy egyetértés esetén egy-egy - a felperes és a jogi képviselője által aláírt - példány visszaküldését kérte. Ezeket a megállapodásokat a felperes aláírta és azokat dr. XY ügyvéd 2002. június 3-án ellenjegyzésével látta el, majd azokat az alperesnek visszaküldte.

Az egyik írásbeli megállapodás szerint a felek megállapodtak abban, hogy a havi 40.000 forint összegűnek elfogadott keresetpótló járadékfizetési kötelezettségét az Szja. levonása után 4.005.000 forint egyösszegű kifizetésével az alperes megváltja,

és a további járadék folyósítását megszünteti. Ezzel az alperes „a jelen üggyel kapcsolatos mindennemű kárrendezési jellegű kötelezettségének eleget tett” és kölcsönösen lemondtak a felek a megállapodás megtámadásának jogáról és minden egyéb jövőbeli „vagyon és jogi” követelésről.

A másik okiratba foglalt megállapodás szövege csupán annyiban tér el az előzőtől, hogy abban havi 10.000 forintban elfogadott költségpótló járadék megváltása tárgyában állapodtak meg azzal, hogy az alperes 1.485.000 forintot fizet meg 15 napon belül.

Az alperes a létrejött szerződéseknek megfelelően teljesített.

A felperes már eredeti keresetében is egyösszegű megváltással kérte kötelezni az alperest keresetveszteségének és költségként felmerülő kárának megfizetésére.

Az így kiegészített tényállásra is tekintettel tévesen kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest jövedelemvesztés és gyógyszerköltség címén felmerült kár megtérítésére. E két kérelem megtérítése tekintetében a felek egymással szerződéskötés útján megállapodtak és a megállapodás teljesítése megtörtént.

Minden alapot nélkülöz az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a szerződések megkötésekor a felperes gondnokság alá helyezés nélkül cselekvőképtelen volt és hogy ezért ezek a szerződések semmisek a Ptk.17.§-ának (2) bekezdése alapján. A szerződéskötéskori cselekvőképtelen állapotára a felperes nem is hivatkozott, a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemények a felperes belátási képességének ügyletkötéskori teljes hiányát nem állapították meg, nem is vizsgálták, erre nézve az elsőfokú bíróság bizonyítást sem folytatott le és erre utaló bizonyíték nem is merült fel. A felperes a perben is, már a szerződéskötés előtt, a járadékigény megváltását kívánta, telefonbeszélgetés során is ezt szorgalmazta, jogi képviselője a szerződést ellenjegyezte. A peres eljárás megállapodás előtti szakaszában fel sem merült a belátási képesség teljes hiánya, ezért a Ptk.17.§-ának (2) bekezdésén alapuló semmisséget nem lehet megállapítani.

Alaptalan a szerződések érvénytelenségének megállapítása azon az alapon is, hogy megkötésükkor a felek abban a téves feltevésben voltak, hogy a felperes munkaképesség-csökkenésének mértéke véglegesen 67 %-os, és tovább már nem romlik.

A felperes a megtámadást arra alapította, hogy munkaképessége folyamatosan tovább csökkent, és a megállapodás megkötése után, 2002. december 1-jétől annak mértéke elérte a 100 %-ot. Ez a körülmény azonban nem volt olyan, a megállapodás szempontjából lényeges körülmény, amely annak tartalmát befolyásolhatta volna. A felperes ugyanis 67 %-os munkaképesség-csökkenés mellett is keresetveszteségének 100 %-át és a gyógyszerköltségének teljes összegét jogosult volt kártérítésként követelni. Az a tény pedig, hogy a felperes

munkaképesség-csökkenésének mértéke 2002. decemberében elérte a 100 %-ot azt eredményezte, hogy a felperes II. csoportú rokkant lett, amelynek következtében a III. csoportú rokkantsághoz képest rokkantsági nyugdíjának összege emelkedett. Ez a felperest a balesettel okozati összefüggésben jövedelemkiesés címén ért kár összegét csökkentette, hiszen a kiesett jövedelemből rokkantsági nyugdíj formájában a 100 %-os munkaképesség-csökkenés megállapítását követően nagyobb összeg térült meg.

A közös téves feltevés is akkor ad alapot a Ptk.210.§-ának (3) bekezdése alapján a megtámadásra, ha az - az (1) bekezdéshez hasonlóan - valamely lényeges körülményre vonatkozott. Ennek hiányában a köztisztviselői jogviszonyban elvesztett kereset és a gyógyszerköltségek megtérítésére irányuló keresetet is el kellett utasítani.

Az étkezési utalvány, a ruházati költségtérítés és a jutalom a köztisztviselői foglalkoztatáshoz kapcsolódó jövedelem része, ezért a megkötött megállapodás ezeknek a jövedelmeknek az elvesztésével kapcsolatos kárigényre is kiterjedt.

Egyetértett a másodfokú bíróság a közszolgálati jogviszonyon kívüli munkavégzésből eredő jövedelem elvesztése miatt érvényesített követelés elutasításával is, megjegyezve, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az 1.485.000 forintot ezen a címen fizette ki az alperes a felperes részére. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanis ezt az összeget az alperes gyógyszerköltségek megtérítése iránti kötelezettsége egyösszegű megváltása címén fizette ki. A felperes ezzel kapcsolatos keresete - az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokkal szemben - azért alaptalan, mert az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem bizonyította a felperes, hogy a balesete előtt ilyen munkát rendszeresen végzett és abból rendszeresen, igazolt összegű jövedelme származott. A perben kihallgatott tanúk, alkalmi - többnyire szívességi jellegű, ingyenes - munkavégzést igazoltak, illetőleg a munkavégzések gyakoriságára, az elért jövedelem mennyiségére értékelhető adat nem merült fel.

A kondicionáló gép beszerzési költségének megtérítésére vonatkozó ítéleti rendelkezést az alperes csak annyiban kérte megváltoztatni, hogy a jogerős ítélet számla benyújtásától tegye függővé az alperes teljesítését. A marasztalás indokoltságát, annak összegét az alperes egyebekben nem vitatta. Az igazságügyi orvos szakértő a balesettel összefüggésben indokoltnak ítélte az izomfejlesztő gép beszerzését és alkalmazását. Ennek vételára olyan költség, amely szükséges a felperest ért hátrány csökkentéséhez, ezért megtérítésére a Ptk.355.§-ának (4) bekezdése alapján attól függetlenül köteles az alperes, hogy a beszerzésre a felperesnek csak a teljesítés után van anyagi lehetősége.

A gyógykezelések során kifizetett hálapénz megtérítése iránti részében a kereset elutasításával a másodfokú bíróság egyetértett, éspedig az elsőfokú ítéletben kifejtett helyes indokok alapján, amelyekre - megismétlésük nélkül - utal.

Nem osztotta ugyanakkor a telefonköltségek megtérítése iránti igényt teljesen elutasító álláspontot és az ennek megfelelő döntést. Ilyen címen költségek felmerülését a felperes valóban nem bizonyította a perben, köztudomású azonban, és ezért a Pp.163.§-ának (3) bekezdése alapján valónak fogadható el, hogy tartós kórházi ápolás alatt álló betegek telefon útján is rendszeres kapcsolatot tartanak közeli hozzátartozóikkal, és hogy ez költségekkel jár. Külön bizonyítás nélkül is elfogadható ezért, hogy a felperesnek ilyen okból legalább napi 100 forint költsége merült fel, amely 244 kórházban töltött napra 24.400 forintot tesz ki. A másodfokú bíróság ezért ennek megfizetésére kötelezte az alperest a középátlagos időtől, azaz 2003. november 1-től számított késedelmi kamataival együtt.

Az igazságügyi orvos szakértői véleményre tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a kórházi gyógykezeléseket követő tíz-tíz napban ápolásra, gondozásra szorult. Az elsőfokú bíróság ennek időtartamát és költségigényét is helyesen állapította meg összesen 480.000 forintban. A felperes azonban bizonyította a perben azt is, hogy gondozásra ugyan egyébként nem szorul, de a háztartási munkák elvégzésére képtelen, mert hajolni, emelni nem tud. A teljes reparáció elvéből következően az alperes köteles megtéríteni annak a háztartási, ház körüli munkának az értékét is, amelyet a károsult korábban elvégzett, de arra már nem képes és azt idegen munkaerővel vagy a hozzátartozók többletmunkájával pótolják. Az adott esetben a felperes házastársa egyedül kényszerül ezeket a munkákat elvégezni. A másodfokú bíróság napi kétórai munkát és - Klátyik József szakvéleménye alapján, óránként 350 forintot alapul véve - évi 255.500 forintban, az elsőfokú ítélet meghozataláig pedig 7 év 11 hónapra 2.023.000 forintban határozta meg az ebből eredő kár mértékét, amelyet az alperes középátlagos időtől késedelmi kamattal köteles megfizetni. A jövőre nézve 475 forintos óradíjat és napi két óra munkavégzést figyelembe véve a kár mértéke havi 28.500 forint, amelyet az alperes járadék formájában köteles megtéríteni.

Helytállóan utasította el az elsőfokú bíróság az új személygépkocsi vételárának megtérítésére irányuló kereseti kérelmet. A felperes önállóan képes közlekedni, csupán a tömegközlekedés igénybevételeben van gátolva. Ezt a közlekedési eszközt is alkalmilag veszi igénybe, az ebből eredő többletköltség rendszeres megtérítésével így az alperes kártérítési kötelezettségét teljesíti, a gépkocsi vételárának és üzemeltetési költségeinek megfizetésére kötelezni nem lehet.

A közlekedési többletköltség összegét az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az ítélelhozatalig az alperes által elismert havi 10.000 forintban, ezt követően pedig - e költségek közismert és jelenleg is tartó nagy fokú emelkedésére tekintettel - havi 20.000 forintban.

Ennyiben tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta azt.

Az alperes által fizetendő pártfogó ügyvédi díjat a másodfokú bíróság a felperes kisebb mértékű pernyertességére tekintettel leszállította. Ennek megtérítésére is az alperest kötelezte azonban a Pp.81.§-ának (2) bekezdése és a 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5.§-ának (3) bekezdése alapján.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy részleges pernyertessége ellenére sem kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest az állam által előlegezett szakértői díjak arányos részének megfizetésére, amely alól személyes illetékmentessége az alperest nem mentesítette. Ennek megfizetésére ezért a másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján hivatalból kötelezte az alperest.

A felperes a fellebbezési eljárásban nagyobb részben lett pervesztes, a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel a Pp.81.§-ának (1) bekezdése és Pp.86.§-ának (3) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság a felperest az alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére, amely az alperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg.

A felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú eljárásban felmerült államot terhelő díját a 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5.§-a (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése alapján határozta meg a másodfokú bíróság.

A felperes személyes költségmentességére és az alperes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

P é c s , 2008. április 24.

Dr. Veszely József s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Szentpéteriné Dr. Bán Erzsébet s.k. bíró